



Cementiris
de Barcelona
cementiri
és ciutat

CRITERIS INTERPRETATIUS DE L'ORDENANÇA DE CEMENTIRIS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA EN LA SEVA APLICACIÓ PER CEMENTIRIS DE BARCELONA, S.A.

Barcelona, a 10 d'abril de 2018.

Amb data 28 de desembre de 2017 va entrar en vigor la nova Ordenança de Cementiris de l'Ajuntament de Barcelona.

La seva aplicació, arran de les modificacions més importants que conté, ja ha suposat haver d'emetre criteris interpretatius que en permetin una aplicació adient a la voluntat legislativa.

Aquests criteris interpretatius deriven del coneixement i proximitat de Cementiris de Barcelona, S.A. amb la gestió diària i diligent dels cementiris i crematoris de la ciutat. La validesa d'aquests criteris interpretatius resta sotmesa a la interpretació que amb posterioritat puguin emetre òrgans superiors o els Jutjats i Tribunals competents.

Tot seguit es tractaran alguns d'aquests dubtes i es donarà la solució interpretativa adoptada.

1. Règim transitori del pas de concessió a perpetuïtat a concessió vitalícia o temporal per a sepultures de construcció particular que es trobin dividides per compartiments.

La Disposició Addicional Primera regula la desaparició de les perpetuïtats fins a la seva transformació en concessions temporals. Aquesta previsió també abasta les sepultures de construcció particular.

D'altra banda, les sepultures de construcció particular són aquelles del Grup IV, susceptibles de ser dividides per compartiments. De fet, les sepultures de construcció municipal no es poden dividir per compartiments i, en termes generals, només admeten un sol titular. Les de construcció particular, sí admeten aquesta mena de divisió horitzontal que crea noves "subtitularitats" malgrat hagin de nomenar un sol portaveu.

Per tant, resulta que la figura de la divisió per departaments en les sepultures de construcció particular el que fa es crear entitats (compartiments) susceptibles de ser tractats de manera individual, però sempre sotmesos a les vicissituds de la sepultura en el seu conjunt¹.

Doncs bé, la disposició addicional primera preveu que el règim de pas de perpetuïtat a vitalícia, i d'aquesta a temporal es doni segons sigui viu o no el titular de la sepultura i

¹ Per posar un exemple. Un bloc de pisos construït en un sol amb una concessió de dret de superfície a 50 anys. Els propietaris dels pisos ho són i mentre no s'extingeixi el dret de superfície de la finca en conjunt.



Cementiris
de Barcelona
cementiri
és ciutat

els canvis de nom que se'n facin. El dubte sorgeix quan “el titular” no és un, sinó diversos (com en el cas de sepultures de construcció particular dividides per compartiments).

En aquest cas, qualsevol dels co-titulars pot ser el primer en fer un canvi de nom, els altres no fer-ho, i per això afectar a tota la sepultura?

Com la Disposició Addicional Primera té una llacuna sobre aquest tema, cal emetre la present interpretació.

Hi ha diverses opcions plausibles, que tot seguit exposaré i indicaré la més raonable.

En primer lloc, es podria considerar que quan el primer co-titular passa de vitalici a concessió temporal, això afecta a tota la sepultura. També als altres compartiments i a la resta de co-titulars.

Aquesta solució sembla injusta, perquè és la interpretació més restrictiva pels co-titulars i resulta poc garantista a l'hora de comunicar-ho a la resta.

La segona interpretació possible consisteix en considerar que l'estat de “concessió vitalícia” no afecta a la sepultura en conjunt ni a cap co-titular mentre no afecti a l'últim co-titular. És a dir, quan l'últim co-titular passi a tenir una concessió temporal, s'inicia la concessió temporal de la resta.

Aquesta solució sembla més adequada i justa que l'anterior, però també és poc garantista. Quan sabran els altres co-titulars que això succeeix? A més, suposa un greuge evident respecte a sepultures de construcció municipal, ja que això es podria allargar molt en el temps.

La tercera opció, que sembla la més raonable pel que es dirà a continuació, consisteix en assimilar la figura del representant de la sepultura (article 48 OC) amb el titular de la sepultura (municipal).

En aquest cas, quan el “portaveu” canviï perquè se'n nomena un altre (ja sigui per causa de mort de l'anterior o per un canvi voluntari), s'assimilaria a efectes de la Disposició Addicional Primera amb el canvi de titular de les sepultures de construcció municipal.

Això perquè l'article 48 OC ens diu que aquest “portaveu” representa a tota la resta de co-titulars davant de l'Ajuntament i el seu domicili és el vàlid a efectes de notificacions. És a dir, en front de l'Ajuntament o de tercers, aquest “portaveu” és el titular.

A més, aquesta interpretació ofereix una garantia afegida: aquest “portaveu” és el responsable de comunicar-se amb la resta de titulars per qualsevol vicissitud de la sepultura.

CONCLUSIÓ

A efectes de resoldre els dubtes que la Disposició Addicional Primera tingui per a sepultures de construcció particular, prendrem el criteri d'assimilar el “portaveu” amb el



Cementiris
de Barcelona
cementiri
és ciutat

titular. Un cop ha entrat ja en vigor la Ordenança de Cementiris, el canvi de “portaveu” -sigui quina sigui la causa- marcarà el canvi de règim temporal de tota la sepultura.

2. La Disposició Addicional Primera estableix que les sepultures concedides a “perpetuïtat”, sense que es novi la concessió, canvien el seu règim de temporalitat. Per tant, canvia el càlcul del dret de retrocessió. Quin és el criteri de càlcul de la retrocessió d’aquestes sepultures?

La retrocessió de la concessió és aquella voluntat del titular, transformada en acord, per la que retorna la titularitat de la concessió a l’Ajuntament abans de la fi del termini prèviament acordat. Es considera que el titular està renunciant a un termini que encara li quedaria per “gaudir” de la seva concessió i, per tant, que va pagar per un termini que no ha expirat.

L’Ordenança Fiscal regula la forma de càlcul d’aquesta retrocessió, les quantitats mínimes i els descomptes aplicables. Però sempre s’utilitza com a criteri bàsic de càlcul el temps restant fins a la fi de la concessió.

Ara es planteja el dubte de com calcular aquelles sepultures que, sent antigues perpetuïtats o vitalícies, ja hagin passat a ser concessions de 50 o 75 anys. Es dubte entre si calcular des de la data de concessió inicial o des de la data de reconversió a 50 o 75 anys.

De fet, és indiferent, perquè el que cal prendre com a referència és la data de fi de la concessió i aquestes sepultures tenen un termini ja marcat (50 o 75 anys segons el cas) que és el que determinarà el càlcul de la concessió.

Ara bé, el principal dubte sorgeix amb aquelles sepultures que són vitalícies, és a dir, sobre les que es respecta la perpetuïtat mentre no es faci un canvi de titularitat. Sobre quin termini de finalització es calcula? Doncs bé, com la pròpia Disposició Addicional Primera ens diu que la perpetuïtat es respecta mentre el titular no faci un canvi de nom o mori, aleshores: a) si fa un canvi de nom, ja passa a 50 o 75 anys, i per tant, ja ho tenim aclarit, b) si mor, passa el mateix, perquè el següent titular ja ho serà a 50 o 75 anys, c) si vol retrocedir sent titular vitalici haurem de veure quan li pot durar la vida.

Com aquest no és un aspecte regulat per l’Ordenança de Cementiris i cal cobrir la llacuna, podríem entrar en veure la publicació anual que els Instituts oficials d’estadística fan sobre la mitja d’edat, però aquesta és una variable que dona poca seguretat jurídica. Per tant, presumirem que tots els titulars viuran fins als 100 anys.

Per tant, si un titular vitalici vol fer una retrocessió haurem de calcular-ho sobre el nombre d’anys que li restin per aconseguir els 100.

CONCLUSIÓ

Les retrocessions que, tot i que foren concedides a perpetuïtat, en el moment de demanar la retrocessió ja siguin de caràcter temporal, es faran segons el termini que resti per a la fi d’aquest termini.



Cementiris
de Barcelona
**cementiri
és ciutat**

Pel que fa a retrocessions de sepultures amb titularitat vitalícia, es farà amb el criteri de veure els anys que li restarien al titular per arribar als 100 anys de vida.

3. Els antics “lloguers” de sepultures ara s’anomenen “concessions breus” i han canviat de règim jurídic, passant de ser de 2 a 5 anys inicials mínims obligatoris. Això també aplica a als antics “lloguers provisionals”?

No aplica als antics “lloguers provisionals” ara concessions breus provisionals la obligació de contractar un lloguer mínim de 5 anys.

De fet, la mateixa Ordenança de Cementiris així ens ho aclareix a l'article 35 OC de manera clara.

4. Les noves “concessions breus” s’ha d’atorgar sempre per un període inicial de 5 anys, segons l’article 32 OC, però què succeeix amb aquelles concessions breus ja iniciades amb una nova inhumació?

L'article 32 OC estableix la obligació que el primer període de concessió breu sigui de 5 anys. L'article 33.2 OC estableix que les renovacions podran ser per períodes d'entre 1 i 5 anys, fins a un total de 50 anys.

El problema sorgeix quan una concessió breu que ja porti (per exemple) 13 anys, rep un nou difunt. Per quin període s'ha de garantir que resta contractada la concessió breu des de la recepció d'aquell difunt?

Les concessions breus tenen la seva raó de ser en el fet de donar solució temporal a un enterrament concret (malgrat la possibilitat d'allargar-les fins a 50 anys i perquè és més econòmic disposar d'una concessió normal que el fet d'anar allargant una concessió breu), i per tant hem d'interpretar que quan l'article 32 OC diu:

“Les adjudicacions en règim de concessió breu s’atorgaran per un període inicial de cinc anys” es refereix a què cada nou difunt que s’hi inhumí, caldrà garantir un termini mínim de cinc anys. És a dir, durant tot el període en què el difunt és considerat “cadàver”.

Un tema a banda és com es garanteix i comptabilitza a efectes de Cementiris de Barcelona aquest termini mínim de cinc anys per cada nova inhumació. El moment de controlar-ho i garantir-ho és el moment en què es despatxa el tràmit d'inhumació d'aquell difunt.

Per tant, si en el moment de despatxar la inhumació aquella “concessió breu” encara té contractats 3 anys de termini, només l’hi contractarem dos anys més de concessió breu. Si per contra, no en té contractat cap (i el declarant vol una concessió breu) caldrà contractar cinc anys de concessió breu.



Cementiris
de Barcelona
cementiri
és ciutat

Com ja s'ha explicat en la pregunta anterior, aquest criteri interpretatiu no seria aplicable en casos de "concessió breu provisional" (art. 35 OC).

CONCLUSIÓ

El termini de cinc (5) anys ha de garantir-se en les sepultures de concessió breu cada cop que s'hi inhumava un cadàver.

5. S'aplica el mateix criteri abans descrit per a la inhumació de cendres?

No. El criteri de l'article 32 OC i la interpretació abans esmentada relativa al primer termini inicial de 5 anys només s'aplica per a difunts que tinguin la consideració de cadàver.

Per inhumacions de restes cadavèriques i cendres es podrà contractar concessions breus per inferiors a cinc anys.

En resum, és evident que la literalitat de l'article 32 OC té com a raó de ser motius de sanitat mortuòria. De manera que la interpretació que se'n faci d'aquest article no pot ser més restrictiva que la normativa de policia sanitària mortuòria.

6. Pot Cementiris de Barcelona, S.A. prioritzar la retrocessió d'unes sepultures sobre unes altres a tenor del que diu l'article 55?

En primer lloc cal establir alguns matisos. El primer d'ells és que el servei de cementiris és un servei públic d'obligada prestació pels Ajuntaments i que ha de garantir la possibilitat i disponibilitat d'enterraments per a la població, segons els preceptes de la normativa de policia sanitària mortuòria. Per tant, les unitats d'enterrament o sepultures -o millor dit, la seva gestió- s'ha de realitzar en funció de les necessitats concretes i justificades de la població en cada moment.

És obvi que el Consell d'Administració de Cementiris de Barcelona, S.A., de manera justificada pot publicar la preferència de sepultures per l'any o anys següents. Per exemple per raons de manca de disponibilitat d'un tipus concret, per realitzar actuacions concretes, etc. En tot cas, aquesta expressió de preferències ha de ser justificada i publicada, en resum, sotmesa als principis de la transparència pública.

Només quan aquesta justificació de preferències respongui a raons d'interès general, aquesta preferència de retrocedir unes sobre altres podrà passar per sobre del principi previst de "rebutjar [...] per causes de disponibilitat pressupostària". És a dir, només per causes d'interès general es podrà esgotar el pressupost en retrocessions posteriors en el temps ("estricte ordre de sol·licitud").

El fet que siguin raons d'interès general hauran de ser així expressades i publicades en els corresponents informes de Cementiris de Barcelona, de manera que aquest



Cementiris
de Barcelona
cementiri
és ciutat

informe, la seva publicació i actes que se'n derivin seran susceptibles de recurs administratiu i de control per part dels Jutjats i Tribunals.

CONCLUSIÓ

Per tant, a part de quan es donin raons d'interès general, considerarem la "preferència" Cementiris de Barcelona, S.A. publiqui quan consideri adient com una mera intenció o voluntat. Fins i tot, ho podrem considerar un missatge per a titulars de concessions de sepultures d'aquell tipus.

7. Es poden retrocedir sepultures de construcció particular (Grup IV) que es trobin ruïnoses?

La resposta és no. L'article 55.3.2 OC deixa clar que només es podran retrocedir sepultures de construcció particular que no es trobin ruïnoses. Per tant, si es troben ruïnoses no es poden retrocedir. De fet, si en el tràmit de retrocessió es detecta que una sepultura de construcció particular es troba ruïnosa únicament es pot procedir de la següent manera: iniciar un expedient de caducitat per ruïna, i denegar la retrocessió.

Per tant, quan es produeixi la sol·licitud de retrocessió d'una sepultura de construcció particular, serà preceptiu l'informe tècnic que, a part de la informació i valoració que pugui contenir, ha de dir específicament si la sepultura -en el seu conjunt- és útil per a la seva finalitat -inhumació-, i si es troba o no en ruïna.

En cas que l'informe tècnic digui que no és útil per a la inhumació o que és ruïnosa, l'Àrea de Serveis Jurídics haurà de redactar informe jurídic motivant la denegació de la sol·licitud de retrocessió, realitzar proposta de resolució en aquest sentit i elevar-la al Director General, que resoldrà.

CONCLUSIÓ

No. I se n'ha d'iniciar el tràmit de caducitat per ruïna.

Així ho signa als efectes oportuns al lloc i data més amunt indicats.

Sr. Esteve Grima Moral
Director de Règim Jurídic i Contractació
CEMENTIRIS DE BARCELONA, S.A.U.